

Meer ruimte voor bedrijven in de stad

Beleggers die woningen hoopten te kunnen bouwen op Haagse bedrijventerreinen, kunnen dat vergeten. De gemeente Den Haag wil juist meer ruimte voor bedrijven in de stad. Het gaat om een uitbreiding van 178.000 vierkante meter, deels op nieuwe grond en deels door het beter benutten van de beschikbare ruimte op bestaande bedrijventerreinen.

Ilah Rubio

Den Haag

Ondernemers in Den Haag luiden al jaren de noodklok vanwege het gebrek aan ruimte voor bedrijven. Ondanks de grote vraag naar extra ruimte is de voorraad bedrijfs- en kantoorruimte, vooral door woningbouw, fors afgenomen. Tussen 2015 en 2022 ging het om respectievelijk 65.000 en 580.000 vierkante meter. Bedrijven die willen uitbreiden, kunnen bijna nergens terecht. Ook ondernemers die zich in Den Haag willen vestigen, lopen tegen dit probleem aan. Wethouder Saskia Bruines (economie) ziet tot haar verdriet dat sommige van deze bedrijven zich om die reden elders in het land vestigen.

Gavikavel

Dat moet anders, vindt zij. Want woningen zijn hard nodig, maar werkgelegenheid ook. „Dat moet in balans zijn.“ Omdat het niet vanzelf gaat, heeft de gemeente besloten 'een tandje bij te zetten'. In haar nieuwe uitvoeringsprogramma zet zij uiteen hoe Den Haag dat de komende jaren gaat aanpakken. Zo komt er onder meer een nieuw bedrijventerrein (Gavikavel) aan de rand van de stad. Omdat grond schaars is, zal er ook worden gekeken naar hoe de huidige ruimte beter benut kan worden, bijvoorbeeld door de lucht in te gaan.

Raymond Roodbol van de stichting Bedrijventerreinen Haaglanden is ontzettend blij met de plannen van de gemeente. „Wij hebben ons de afgelopen jaren hard ge-

▲ Op de Binckhorst zijn de afgelopen jaren steeds meer woningen gebouwd op plekken waar vroeger bedrijven stonden. FOTO FRANK JANSEN

maakt voor de ruimte voor bedrijven. We zagen die verdwijnen en dat is niet goed. Een stad zonder werk is een dode stad. Dat hebben we ook gezien in Detroit, waar de auto-industrie verdween. Dat willen we hier voorkomen.“ De laatste jaren zag Roodbol dat panden op terreinen werden opgekocht door speculanten met het idee om daar later woningen te bouwen. Dit zorgde voor leegstand. Roodbol is dan ook blij dat de gemeente nu de regie pakt en duidelijk maakt dat er geen woningen komen op bedrijventerreinen.

Ook de ondernemers halen opge-

Veel ondernemers beseffen dat dat de enige optie is: de lucht in

– Fokko Mellema

lucht adem. Sjf Wauben, die een bedrijf en meerdere panden bezit op het bedrijventerrein ZKD, weet dat er onder ondernemers veel vraag is naar ruimte. En dan vooral

naar de wat kleinere units. Hij is dan ook blij met de nieuwe plannen van Den Haag. Het bedrijventerrein ZKD is nu 80 hectare groot. Die vierkante meters kun je op een eenvoudige manier vergroten door te stapelen, is hij overtuigd.

Dat levert ook meteen veel meer werk op. „Hier in Zuidwest komen er de komende jaren veel meer mensen bij. Het zou goed zijn als die hier kunnen werken. De 8000 mensen die nu hier werken, zou je hiermee kunnen verdubbelen.“ Zelf heeft hij plannen om een pand van 1000 vierkante meter om te toveren tot een gebouw van 4000 vierkante meter voor de maakindustrie. „We verwachten drie of vier units per verdieping te kunnen realiseren.“

Parkmanager Fokko Mellema van bedrijventerrein ZKD verwacht dat meerdere ondernemers op het terrein zijn voorbeeld zullen volgen. „Veel ondernemers beseffen dat dat de enige optie is: de lucht in.“ Hij denkt ook dat ondernemers elkaar zullen stimuleren en misschien samen gaan herontwikkelen. „Dan worden de bouwkosten significant lager.“

De nieuwe koers van de gemeente biedt volgens hem ook meteen duidelijkheid voor alle partijen.